

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Σ Τ Ο Ι Χ Ε Ι Α
Τ Η Σ
Μ Ε Τ Α Φ Τ Σ Ι Κ Η Σ.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ
ΤΠΟ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Διακόμης ἔτι ὄντος, ἔς ἑνιαχῆ χολαρχῆς τοῦ
αὐτοῦ Ἀκρωμῆσις πρώην ἀπαπυσομέμα

Νῦν δὲ παρὰ τῆς

ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ ΑΤΤΑΔΕΛΦΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΖΩΗΣ, ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛ

Τοῖς

Ὀμογενεῖσι Φιλολόγοις φιλοτίμῳ δαπάνῃ ἐπὶ
τῆ διαμεμηθῶσαι δωρεᾷ τύποις ἐκδοθεῖσα.

Ἐπιμασίᾳ Σπυρίδωνος Βλαντιῆ.

Τ Μ Η Μ Α Ν

Ὅπερ ἐστὶν

Η Ο Ν Τ Ο Λ Ο Γ Ι Α

Ε Ν Ε Τ Ι Η , Σ Ι Ν .

Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῆς ἐξ Ἰωαννίνων.

1805.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ ΕΝ ΤΕΣΣΑΡΣΙ ΒΙΒΛΙΟΙΣ

Ἐπιτετημημένως καὶ ἀμεθόδως ἐκτιθέμενα.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

δ. α. **Τ**ῆς Μεταφυσικῆς εἰς δύο τὰ πρῶτα μειζουμένης, δίχα αὖθις τῶν μερῶν ἐκάτερον ὑποτίθεται. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα περὶ τὰ καὶ ἀφαίρεσιν, εἴθ' ἀπλῶς ἀπασησῆν, εἴτε καὶ τῶν ἐν τοῖς εἶδεσιν ἐνυφισαμμένων ὑλῶν ὑπερδουμμένα ἀχολομμένα, Ὀντολογία μὲν τὸ Α', τὸ περὶ τῶν πάντων ὑπεραναβεβηκότος ὄντος καθ' αὐτὸ καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν. Κοσμολογία δὲ τὸ Β', τὸ περὶ τῶν ὅλων ὁλοκόσμου, καὶ τῶν καθόλου ἐπιθεωρημένων αὐτῶν ἐπιγέγραπται. Τὰ δὲ δεύτερα ὑπόθεσιν ἰδίαν τὰ φύσει κρείττονα ὑλῆς ὑποβάλλοντος, Ψυχολογία μὲν τὸ περὶ ψυχῶν, καὶ δαιμόνων πραγματοδουμμένων. Θεολογία δὲ τὸ, ὅσον γε δυνάμει νῦν ἐφικτὸν εἶναι, εἰς θεωρίαν τῆς ἀκτίσεως καὶ ἀκηράτης φύσεως ἐνάγον, ἐπιπερήμισαι.

δ. β. Τῶν ἐν μέρει ἐκάστω τὸ ἐπιβάλλον εἰς σκέψιν ἀποκεκλήρωται. τῆ μὲν τὸ ὄν ἐν γένει, ἢ περὶ τινῶν γνικωτάτων παθῶν μετείληχε. τῆ δὲ τὸ παν ἢ λόγοις τισὶ καὶ θεσμοῖς ἀρεσβυτάτοις συνηδρασαί. τῆ δὲ ἢ δημιουργητῆ νοερά φύσις, ἢ τε σῶμα ὀργανικὸν εἰδοποιεῖν λαχῆσα, καὶ ἢ μὴ, ἢ ποικίλων δυνάμεων τε καὶ ἐνεργειῶν διμοιρήσασα, ὑλικῆς οἴασῆν ἀεὶ παθείας φύσει ἐξήρηται. τῆ δὲ ἢ ἀκροτάτη καὶ ὑπερτελής, ἢ δημιουργικὴ καὶ τῶν ὅλων ἐσιοποιός

Metaf. Tom. I.

Α

ἐστία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

εσία, ἢ πυρσῶ τῷ τῷ ἐν ἡμῖν λόγῳ ὀδηγημένοις ἐς τὴν θηράσιμος.

§. γ. Ἄλλ' ἔδοξεν ἄλλοις ἄλλως τῇ ἔξει διαιτῆσαι τὸ ὑποκείμενον. Καί τις εἰς αὐτὸ τὸ ὄν, ἢ ὄν ἐστὶν ὀριμύας τὸ θηρικώτατον, ἐν μόνῳ ταύτῳ τῷ πασάρων τῷ πρώτῳ βιβλίῳ συνέσφιγγεν. Ὁ δὲ τῆς Θεολογίας αἰδεθεῖς τὸ σεμνόν, καὶ τὸ τέταρτον τῷ πρώτῳ σωῆψεν, ἐν τοῖς δυοῖν τέτοις ἀπαρτίσας τῆς πραγματείας τῷ ὀλοχέρειαν. Ἄλλος δὲ τῇ Λογικῇ ἀποκλήρωσας τῆς πρὸς τὰ καθόλου θεωρίας τὸ ὑψηλόν, καὶ μετάρσιον, τῷ πνευματικῷ μόνῳ ἐσίαν καὶ αὐλὸν τῷ μεταφυσικῷ λόγῳ φέρων ἀπέδωκεν. Ἄλλ' ἔξενίχθη τῶς καθ' ἡμᾶς, καὶ τῷ φιλοσοφούντων τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἐγκέκεται ἢ εἰς τὰ τέτταρα ἐκτεθεῖσα (§. α. β.) καὶ τῷ ἐπισητῷ καὶ τῆς ἐπισημῆς διαίρεσις.

§. δ. Ἐκ τῶτων γὰρ δὴ καὶ τῆς ὀλοχερῆς ἔξεως συγκροτεῖται τὸ ὀλομελές ὑποκείμενον, καὶ ὁ ὀρισμὸς ἀποδίδεται. Ὅλη γὰρ ὄλον τὸ ὄν εἰς θεωρίαν ἑαυτῇ προσησαμένη, ἔσον τε νοεραῖς ἐπιβολαῖς, καὶ ὅσον φύσει τε καὶ καθ' αὐτὸ, τῆς ἐν ὑλῇ παχύπιτος ὑπερδρυσμῶν ἀπήλλακται· τὸ ἀπλῶς φησὶ κατά τε τῆς δημιουργητῆς ἐσίας, καὶ τῆς δημιουργῆς, καὶ ὡν αὐτῶν ταύταις προσῆ, ὡς τὰ ἀφ' ἐνός, ἢ πρὸς ἐν λεγόμενον, καὶ νοερόν. Εἰκότως αὖν ἐριθεῖν ἐπισημῆ τῷ ὑπὲρ τῷ ἔλλῳ ὀπωσῶν γνομεῖαν θεωρητική. Ἡ μᾶλλον ἀκευβῶς ἐπισημῆ ἢ τῷ ὄντι, ἢ ὄν ἀπλῶς, καὶ τῷ κόσμῳ ἐν γῆρι, καὶ τοῖς ἀσωμάτοις ἐν εἶδει, τὰ πρῶτα καὶ τῷ πρῶτον ἀρχῶν ἀποδεικνύουσα.

§. ε. Καὶ τὰ τῷ προσησεῖων δὲ ἢ ἀπεριότα (ὁ Πλάτων ἐν Κρατύλλῳ νομοθετεῖ) τῆς ἐπαγγελίας ἐπέτιθη τῇ ἔξει. Ἦν γὰρ Μεταφυσικῷ, ἀπὸ τῆς ἐπισημῆς πάντας τῷ μὴ τὰ Φυσικὰ ἐναγομένοι, ἢ τὰ χειραδύστε τῷ Ἀριστοτέλει Βιβλία ἀξιολογήματα, ἔτε ἐξ Ἀφροδισιάδος Ἀλέξανδρος, καὶ ὁ Φιλόποπος προσειρήκατον, καὶ οἱ ἄλλοι ἅπαντες ἀποκαλεῖν ἔδοκίμασαν, ἀπε δὴ τῷ πρὸς τῆς φύσεως ἐκ τῆ ἐριθεῖς ἀναδοχομῶν εἰσήγησιν, ἢ ὅτι λόγος αὐτῇ πρὸς τῆς ἐνύλου φύσεως γνομεῖαν ἐπέκειτα (§. δ.), ταύτῳ, διὸ ὑπὲρ τῆς ἄλλας τῷ ἐπισημῶν φέρει ὑπεροχὴν τε, καὶ χῆσιν, πρῶτον μόνον τε καὶ πολυαῖμον

μον

μόν ὁ Σταγειρίτης αὐτὸς ἐναπέφηνε. Καὶ γὰρ καὶ Σοφίαν αὐτῷ ἐκεῖνος (1) προσεῖπεν, οἷα δὴ τῷ ὑπερτάτων ὑπερτάτῳ τινὰ γνώσιν τυγχάνουσαν. Καὶ Φρόνησιν (2) ὅς ἀναλόγως, τῷ λοιπῶν ὑπερτερῶσαν κατ' ἑπισήμας ἔξεων, ὃν ἔσπον ἐκείνη τῷ ἠθικωτέρων τὰ πρεσβεῖα ὀφείλεται. Καὶ Φιλοσοφίαν (3) ὅς ἀὐτονομασίας, τὸ τῆ ἔλα ἐπώνυμον τῆ μέγας οἰκειομένης. Καὶ Φιλοσοφίαν πρώτῳ (4), καὶ τῷ λοιπῶν ἀρχικωτάτῳ, καὶ ἡγεμονικωτάτῳ ἑπισήμῳ, ὡς αὐτῷ μετ' αὐτῆς εὐεκα, τῷ δ' ἄλλων καὶ δι' ἄλλας ἔστιν ἄς χρείας διακομίσαν, καὶ αὐτῇ πως ὑποτασσομένην, καὶ αὐτῆς τὰς ἀπὸς ἀπόδειξιν ἀρχὰς ἐρασιζομένην. Καὶ φυσικῶν Θεολογίαν τὸ ἔχατον ὡς ἑπὶ τῷ ὄντων τῆ Ἀκροτάτη τῷ γνώσιν ἀνυψομένην, καὶ αὐτῷ ἑπιβαίνουσαν τῷ κατ' ἀνδράπων γνώσεων τῷ ἀκρότητα. Οὐ χάριν καὶ μεταρσιολογία παρ' ἄλλοις, ἐκ ἐν σκώματι, οἷον ὁ Κωμικὸς τοῖς μεταρσιολέχαις ἐπέσκωψεν, ἐν ἐπαίνο δὲ λόγῳ δικαιοτάτῳ ἀδῶ τὸ ὕφος τῷ θεωρημάτων, ἀκήκοε.

§. 5'. Ἀλλ' εἰ καὶ δαφιλῆς ἔπος ἡμῖν τὰς προσηγορίας τῆς ἐν χρῆσιν ἔξεως ὁ Φιλόσοφος, ποιῆ γὰρ μὲν ὡς ἐλλειπῶς πιπαραγματῶμενος τὰ κατ' αὐτῷ κείνεται. Ἦν μετ' αὐτῶν γὰρ ἄρα, φασί, καὶ λίαν εἰδος, τὸν ἐς πλάτος ἐν τοῖς Φυσιολογικοῖς, τὰ ὡς τῆς σωματικῆς ἐσίας ἐκθέμενον, καὶ τὰ ὡς τῆς ἀσωμάτου ἐν τοῖς μετ' αὐτῶν τὰ Φυσικὰ χαρδρῶσαι. Ὁ δὲ δι' εὐδὸς καὶ πεττάρκοντα ἑπὶ ἑκατὸν κεφαλαίοις, ἐν πεσαρρεσκαῖδεκα Βίβλοις τὴν μεταφυσικὸν ἀποτείνας λόγον, μόλις πε ἑπὶ μόνοις τοῖς ἑχάτοις πέντε τῷ Κεφαλαίων τῆ β'. Βιβλίῳ, τῆς προθέσεως ἤφατο. (5) Καὶ κατ' αὐτῶν τὰ στοιχεῖα δὲ τῷ γραμμάτων τὰ Βιβλία χαταξάμενος, καὶ ταύτην, ὡς ὅπῃ τὸ ὦ ἔσσῶδε, πεκμηῶσαι παρεχόμενος (ὡ δὴ πεκμηῶ καὶ τὰ ἀδῶ τοῖς Ἀραφι φερόμενα καὶ ὡς τῷ μετ' αὐτῶν τὰ φυσικὰ Βιβλία τυχὸν ἐρεῖδεταί (6)),

ἑπὶ

(1) Ἄεις. Μιταφ. α'. Κιφ. α'. καὶ β'. (2) Α'. Μιταφ. μεῖζ. Κιφ. β'.
 (3) Μιταφ. Γ'. Κιφ. β'. καὶ γ'. (4) Δ'. Μιταφ. Κιφ. ε'.
 (5) Γασσενδ. Ριβλ. α. κατὰ τῷ Ἄεισοπλικῶν χαταειβῆ ε'.
 (6) Κερυδαλ. ἐν ἀρσιμ. τῷ Μιταφ. Παρφαρῶσι.

ἔπι τὸ ν κατέπαυσεν. "Ενθουτοὶ καὶ ἡμιτελεῖς ὡς ἡμᾶς τὸ ἔργον αἰτιῶνται γινέσθαι, ἥτοι πάντως τῶ συγγραμμάτων τῷ ἀνδρὸς τύχη μὴ δεξιᾷ χρησαμένῳν, ὡς αὐτὸν ἰσόρηται· (1) ἢ καὶ τῷ Συγγραφέως εἰς πέρας ἀφικέσθαι τῷ βίου, πρὶν ἢ τῷ Βιβλίῳ, φθάσαντος.

§. ζ'. "Οπως αὐτὸν ἐν ἔχῃ τὰ ὡς πᾶσι, τῶ Ἀριστοτέλῳ αὐτοὶ πιδάκων, καί τοι ἐδὲ τῶν βραχὺ παύσῃ καὶ πεφεισμένον ἀποσάξουσῶν, καὶ δὴ καὶ ἐξ ἄλλων πηγῶν, εἴτινες εἰσὶν, ὅσον πότιμον ἀρυσάμενοι, καὶ εἰς εὐ συμαγαγόντες τὰ ὡς πολλοῖς ἐν μέρει ἀναπιδύοντα μεταφυσικὰ νάματα, φέρει δὴ ὑπὸ Θεῶ ἡγεμόνι, ἀνασομώσωνται τοῖς τῶ καλῶ δίψῃ τῆς Σοφίας συνεχόμενοις, πηγῶν ταύτῃ τῶ ἀκρῶνον. Οὕτω γάρ τοι καὶ τῶ ἐγκειθείσῃ τοῖς Σοφωτέροις (§. γ'.) διαιρέσει, μηδὲν ὡς τῶ χεῖρα καινοτομῶντες ἐμμένειν δόξομεν, καὶ τοῖς σοικειωθῶναι τῶ διδασκαλίῳ ταύτῃ ἐφιμένοις ἔπιτετμημένῳ μὲν, ἀποχρῶσαν δὲ τῶ ἀραγματεῖαν ἀποδεδαικότες ἰσόμεθα.

Τ Η Σ

(1) Σξάβ. Γιωργ. Βιβλ. 17. Ἀθήνῃ. Βιβλ. Διητη. Καὶ Πλί-
αρχ. ἢ Σύλλ. βίβλ.

Τ Η Σ Μ Ε Τ Α Φ Τ Σ Ι Κ Η Σ

Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Α΄.

Ο Π Ε Ρ Ε Σ Τ Ι Ν

Η Ο Ν Τ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Σ. ἢ. **Τ**ίς δὴ ποτε ἢ τὰ Βιβλία πρόθεσις, καὶ πρὸ τίνος αὐτῶ ἢ σκέψις, αὐτόθεν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δῆλον γίγνεται. Ἀπλῶς τὸ ὄν συζολῆς αὐτῶ οἰασῶν, καὶ διορισμῶ, εἰς θεωρίαν προβάλλεται. Τὸ γὰρ ὄν εἰς εἶδη παντοῖα ἀναμειζόμενον, ταῖς ἐν μέρει διδασκαλίαις, ἢ τοιόνδε, ἢ τοιόνδε τίνω ποικίλ εἶναι τῶ πᾶσι ἔχειν τριβλῶ παρέχεται, οἷον τῶ μὲν φύσει τῆ παρωνύμω Φυσιολογία, τῶ δὲ ἡθῶ τῆ Ἠθικῆ, τῶ δὲ ποσῶ τῆ Μαθητικῆ, καὶ τῶτων ταῖς μεικωτέραις, καὶ μᾶλλον ἀεισμύωσι. Τὸ δὲ συνεχῶς τῶ ποσῶ ἢ Γεωμετεία προσησαυμένη, τῆ Ἀριθμητικῆ τὸ θέσιν μὴ ἔχον παρέλιπε. Διὸ καὶ μεικωτέραι ταῖς προθέσιν καὶ ἔξιν καθίστανται· καὶ πλεονεκτῶσαι τῶ βάθει, μειονεκτῶσαι τῶ πλάτει τῶ ἐπισητῶ. Καὶ ἔ τῶτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶ ἀκείβωσι ἀποπίπτωσιν. ἢ Αἰ γὰρ ἔξ ἐλασσόνων καὶ ἀκείβωσιν τῶ ἐκ προθέσιν λεγομένων· οἷον Ἀριθμητικῶ καὶ Γεωμετείας· (1) ἢ (ὃ καὶ μᾶλλον σαφῶς) ἢ μὲν Μισι-

(1) Μισοφ. α. τὸ μᾶζον.

ἢ Καὶ ἢ ἔξ ἐλασσόνων (ἀκείβωσιν) τῶ ἐκ προθέσιν, οἷον Γεωμετείας Ἀριθμητικῶ. Λόγῳ δὲ ἐκ προθέσιν, οἷον μετασ ἔξιν ἀδῶσι, ἐξ ἢ δὲ ἔξιν ἀδῶσι· πύττω ἐκ προθέσιν.
 ἢ Λοιπῶ ἔξιν ἀδῶσι βιβλῶ αἰ Κριφ. καγ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Μησικῆς, ἢ δὲ τῆς Μηχανικῆς. (1) Ἡ δὲ προκειμένη διώ-
σα τῶ ἀκείβειαν, παρητήσατο τὰς ποροθήκας, καὶ ἔσα
κιγκλίδων τὰς ἄλλας ἔασασα, αἷς ἐγκαθεύργνυται, ἔσ
παντὸς τῷ ὄντος, καὶ ὅσα αὐτῶ τῷ ὄντι παροπηδεῖ ἢ ὄν,
περίπταται. „ Διόπερ ἕδεμιά αὐτῆ τῷ ἐν μέρει λεγομέ-
„ νων ἔστιν ἢ αὐτῆ. Οὐδεμία ὅτ τῷ ἄλλων ἐπισκοπεῖ κα-
„ θόλα περὶ τῷ ὄντος, ἢ ὄν, ἀλλὰ μέρος αὐτῆ τι ἄποτε-
„ μόμῃαι, θεωρεῖσι περὶ τὰ τὸ συμβεβηκός. Ἡ δὲ ἐ-
„ πιστήμη ἔστιν, ἢ θεωρεῖ τὸ ὄν, ἢ ὄν, καὶ τὰ τέτω ὑπάρ-
„ χοντα καθ' αὐτό· τῆτες καθ' αὐτὸ ἔχει ὄντοτητα, ἔσιω-
δῶς τε καὶ μὴ καὶ συμβεβηκός. Καὶ αὐτῆ δὲ ἡ Ὀντολογία.
§. §. Ἐπιστήμη δὲ ἔσα, ἔ μόνον τὸν καὶ τῆνομα λό-
γον, τῷ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπιστήμαις ἐν χήσει γινομένων
φωτῶν ἀποδίδωσιν· οἷον τί ἔστιν ὄν, καὶ τί ἔσῃα, τί δὲ
ὑπόσασις, καὶ τί τάξις, καὶ τί τὸ δυνατὸν, καὶ τὸ μὴ, καὶ
τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ παρ' ἐκεῖνο, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὡς εἶπερ
οἷον λεξικόν τι παρ' ἐκεῖνο τοιαῦτον, εἰς τὸ φιλοσοφεῖν ὀρθῶς
ὑπαργῶν, καὶ πλέον ἕδῶ, ὅτισιν ἔδοξεν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὑ-
πάρχοντα τῷ ἐντι καθ' αὐτὸ, ἔσ τῷ αὐτῆ ἀρχῶν, κα-
τ' αὐτῆ ἀποδεικνύειν παρ' ἔργα πεποιήται. Διότι δὲ καθ' ὀ-
λα τῷ ὄντος ζῆτεῖ τὰ αἷτια τὰ παρῶτα, καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς
παρῶτας, καὶ τὰ πάθη τὰ παρῶτα, ταύτητοι καὶ παρῶτη Φιλοσο-
φία αὐτῆ καὶ ὑπερτάτη ἐπιστήμη, καὶ ὅσα ἄλλα συὸ Ἀριστο-
τέλει φθάσαντες (§. ε.) αὐτῶ ἐξυμνήσαιμεν.

§. ι. Ἐπεὶ δέτοι καὶ τὰ εἰς θεωρίαν ὑποκείμενα ταῖς
λοιπαῖς ἐπιστήμαις, τῷ καὶ τῶ Ὀντολογίαν ἐπιστητῆ ἀποτε-
τμηται, καὶ ποροθήσει μεμείωται. (§. ι.) Καὶ δὴ καὶ δι
ἀρχῶν κακεῖναι (οἷα εἰκὸς ἐπιστημονικὰς ἔξεις ἔσας) τὰς
ιδίας αὐτῶ ἀποδείξεις περαίνουσιν, ἄς αὐτῶ τῆς περὶ τὰς
ἀρ-

„ (1) Γίνεται μὲν γὰρ τὰ γεωμετρύμενα τῷ ποσῷ μεγέθος ποσο-
„ λαβόντος. Τὰ δὲ σεριὰ τῷ μεγέθους βλάδος. Τὰ δὲ ἀσρολογύμενα τῷ
„ σεριῷ κίτησι. Τὰ δὲ ἀρμονικὰ τῶ κιγκλίδων σώματι φωτῆς ποσογενο-
„ μένης. Ὅθεν ἀφαιρῶντες φωτῶ μὲν τῶ κιγκλίδων, κίτησι δὲ τῶ
„ σεριῶν, βλάδος δὲ τῶ ἐπιπέδων, μεγέθεις δὲ τῶ ποσῶν, ἐν αὐταῖς
„ γηησόμεθα ταῖς ποταῖς ιδίαις. Πλατάρχ. Ζητήμ. Πλατωνικὰ.

ἀρχὰς ἀναχολομηδῆς λαβεῖν ἔχουσιν, ἐπιπύθου καὶ τὸ ἡγεμονοῦν ἐπὶ πασῶν, τῆς Ὀντολογικῆς Σοφίας ὅτι πρεσβεῖον. Καὶ ταύτης αὐτῆς ἕδου ὑγιᾶς, ἕδου βέβαιον ἐκείναις θηροῦται. Ἀλλὰ πρὸς μὲν τῆς ἐπιπραφομηδῆς Ὀντολογίας τίτε ὅτι, καὶ τίσι διαφέρει, ποσαῦτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ Ἀρχῶν, καὶ Αἰτίων.

§. α΄. **Τ**ὴν δὲ ἀρχικωπέτην ἔσαν ἐπιπύθου, καὶ περὶ τὰς πρώτας ἀρχὰς ἀναχολομηδῆς τῆ ὄντος, εἰκός καὶ τί, καὶ ποσαπλή ἡ ἀρχή, καὶ τίς ἡ καὶ τὸ γινώσκου πρῶτιση, καὶ ὡς αἰ ἄλλαι αὐτῆς ἀπὴρτίουται, ἀρχομηδῆς διδύς ἀποδύναται. Καθόλου μὲν ἐν ἀποφαινομηδῆς, ἔσιν οἷς ἔδοξε τὴν ἀρχὴν ὀρίσαθαι, ἀφ' ἕτι πρῶτιση, τοῖς δὲ ἀφ' ἕτι ἠρηται, καὶ ἐν ᾧ τινος ἐπέρε ὁ λόγος. Ὅτι γεμὴ τὸ προῖον πρὸς τὸ προῖον, καὶ τὸ ἠρηται πρὸς τὸ ἀφ' ἕ ἠρηται, καὶ ὅλων πρὸς τὸ ἐν ᾧ ὁ λόγος τῆ εἶναι ἕκασον, ἀναγκαιοτέρας τινός συναφείας ἔμφασιν ἐπιφέρει, ταῖς καὶ συμβεβηκός, καὶ καὶ ἔρησιν λεγομηδῆς ἀρχαῖς μὴ προσηκείσης, βέλτιον ἴσως ἀρχὴν καθολικώτερον ὑπογράψαι, πρὸς ὃ, ὡς πρῶτερον πέρας ὄν, τὸ ἔχατον πέρας ἀφορᾷ τῆς ἐκβάσεως. ἢ Πέρας ὄν ὅτιν, ἢ ἔξω μηδὲν ὅτι λαβεῖν πρῶτα, καὶ ἢ εἶσω πάντα πρῶτα (1), ὁμοίως δὲ καὶ ἔχατα. Ἐλήφθη δὲ κοινῇ ἐπὶ τε τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς ἐν τῷ λόγῳ, δια τὸ ἀμφω λέγεσθαι καὶ ἀφ' ἕ, καὶ ἐφ' ὃ. Καὶ γένους τάξιν εἰκότως ἔλαχον. Ἡ μὲν ὄν ἀρχὴ πέρας τί· τὸ δὲ πέρας ἢ πάντως καὶ ἀρχή· διαφοραὶ δὲ τὸ πρῶτερον εἶναι καὶ ὑπερον.

§. β΄. Τοιαύτη δὲ ἔσα ἢ μὲν ἐκτός ὅτι τῆ ἐκβαίνοντος, ἢ δὲ

(1) Ἄεις. Ματκφ. Δ΄.

ἢ δὲ μὴ ἐκτός. Καὶ ἢ μὲν ἐκτός ἢ αὐτεργός, ἢ συυεργός, ἢ ὑπεργός, ἢ ἀρχηγός, ἢ ὀδηγός, ἢ παρορμῶσα, καὶ τὰ τῶ ἦτοι ἔσεται, ἢ σκοπευμένη. Ἡ δὲ μὴ ἐκτός, ἀλλ' ἦτοι ἐπ' αὐτῆς, ἢ ἐν αὐτῆς, ἢ ἐν ἢ αὐτό. Τῆς μὲν ἐν ἐκτός, ὅθεν γίνεται πρῶτον μὴ ἐνυπαρχέσης, αὐτεργός μὲν ἢ ἀρχὴ ἢ ἀφ' ἑαυτῆς ποιητικὴ, οἷον ἢ ναῦς ἐκ τῆς ναυπηγῆς, μάλιστα δὲ ὁ κόσμος ἐκ τῆς Θεᾶς, τῆς μὲν ὅθεν ὀργανώσασθε καὶ συυεργῶν, πρὸ δὲ τῶν, καὶ ὕλης χρεία προϋφασσῆς ποιῶντι· τῆς δὲ, ἔδε ταύτης. Συυεργός δὲ ἢ συμπαρορμητικὴ, ἢ τις ἢ ὁμοειδῆς ἐστὶ τῆς συυῆς ἢ, οἷον ἢ τῆς ὄγκου κινήσεις ἐκ τῆς συυεπιλαβομένης, ἢ ἑτεροειδῆς, οἷον ὁ ἐμπρησμός ἐκ τῆς ὑφάφαντος τὸ πῦρ· ὑπεργός δὲ εἰρήδω ἢ ὀργανικὴ, οἷον ἐκ τῆς ὑπομοχλίας ἢ τῆς βάρους μεταβάσεις· καὶ ἢ ὑπὸ τῆς ἀρχηγόν. Ἀρχηγός δὲ ἢς καὶ προαίρεσιν κινεῖται τὰ κινεῖμα, καὶ μεταβάλλει τὰ μεταβάλλοντα, ὡς αἰ καὶ πόλεις ἀρχαί, καὶ αἰ δυναστεῖαι, καὶ αἰ βασιλεῖαι, καὶ τυραννίδες. Ὀδηγός δὲ, οἷον ἐκ τῆς κατασκόπης ἢ ἄλωσις· ὡς αἰ ἐν ἀρχαί καὶ αἰ τέχναι, καὶ τῶν αἰ ἀρχιτεκτονικαὶ μάλιστα· καὶ τὸ ἀδειγματικὸν πρὸς ἑ τῶν μίμησιν γίνεται τὸ γινόμενον. Ἡ δὲ παρορμῶσα, καὶ ἦτοι προϋφασσῶσα, οἷον ἢ μάχη ἐκ τῆς λοιδορίας, καὶ ἐκ τῆς δημηγορίας ἢ εἰσῆσις, ἢ τῆς τοῖσιν, ὡς τὸ ἑ εὐσκα, οἷον ἢ χρεία, καὶ ἢ μάθησις τέλος ἔστι τῆς τῶν αἰθήσεων ἀγαπήσεως, καὶ καὶ τῶν εἰρήδω ἢ μάχη. Καὶ τὰ μὲν τῶν ἀρχῶν εἶδη τῶν ἐκτός τῶν ἐξ αὐτῶν ταῦτα. Ἀρχὴ δὲ μὴ ἐκτός τῆς ἐκβαίνοντος, ὅθεν τὰτο ὅπως ἐνυπαρχέσης, ἢ μὲν ἐπ' αὐτῆς ὅστιν ὡς ὅρος, ὅθεν αὐτῆς τῆς πράγματος κινήσειν ἄ. οἷον τῆς μήκους, καὶ ὁδῶς, καὶ τὸ σημεῖον τῆς γραμμῆς ἀφ' ἑ ἢ ῥύσις, καὶ ἢ μονὰς ἐν τῶν ἀειθεμεῖν ἀφ' ἢς ἢ χύσις· ἢ δὲ ὅθεν αὐτῆς κάλλιον ἑκασον γήοιτο· οἷον καὶ μαθήσεως ἐκ δὲ τῶν πρῶτων, καὶ τῆς τῆς πράγματος ἀρχῆς ἐνίοτε ἀρπτεόν, ἀλλ' ὅθεν ῥᾶς αὐτῆς μάθοι. Ἡ δὲ ἐπ' αὐτῆς ὡς σέρησις ἀφ' ἢς ἀρχεται μεταβάλλειν τὸ μεταβάλλον, οἷον δὲ τῆς μὴ εἶναι πῦρ εἰς τὸ γνέσθαι τὸ ξύλον, καὶ ἐξ ἀπαιδῶν ὁ διδασκόμενος. Ἡ δὲ ἐπ' αὐτῆς ὡς μέρος, ὅθεν πρῶτον γίνεται τι ἐνυπάρχοντος, οἷον ὡς πλοῖα ἑόπις, καὶ οἰκίας θεμέλιος, καὶ τῶν ζώων οἱ μὲν καρδίαν, οἱ δὲ ἐγκέφαλον, οἱ δ' ὅτι αὐτῆς

χῶσι

χῶσι τοῖτον ὑπολαμβάνουσι, μηδὲν τῶν ἴσως πρότερον ὄν· ἔτι δ' αὖ εἶη καὶ ἡ μονὰς ἀρχὴ ἀειδιμῆ, εἴγε καὶ μέρος. Ἡ δὲ ἀρχὴ ἐν αὐτῷ, ἥτοι ὡς ὑποκείμενον, καὶ ὑλικὴ, οἷον ὁ χαλκὸς ἐξ ἑ ὁ ἀνδραῖος, ἢ ὡς τὸ τί ἢ εἶναι καὶ εἰδική, οἷον ἡ μορφή καὶ τὸ εἶδος τῷ Ἀλεξάνδρῳ. Ἡ δὲ ἐν ἡ αὐτῷ ἀρχή, ἥτοι ἄρνητικὴ ἔσα, οἷον ἐκ τῆς ὀρνιθοῦ τὸ ὄν, καὶ ἀνάπαλι καὶ τὰ τέκνον ἐκ τῷ πατρὸς καὶ τῆς μητρός. Ἡ ἄλλως προβλητικὴ, οἷον τὸ φῶς ἐξ ἡλίου τυχόν, καὶ ἡ ὁσμὴ ἀπὸ τῷ ἀνδραῖος· ἢ τέως ἀφανιστικὴ τε καὶ γνωστικὴ, οἷον ἐκ τῷ ὑποθέσεων αἰ ἀποδείξεις, καὶ ἀπλῶς τὸ συμβαῖνον ἐκ τῷ τεθεύτων. Τόσαῦτα γὰρ καὶ τῷ μὴ ἐκτὸς τῷ ἐκβαινόντων, ἀρχῶν τὰ εἶδη. Ἄ καὶ εἰ μετὰ τινος διαφορᾶς πρὸς τὸ Ἀριστοτέλει δοκῶν (1) λέγεται, μὴ μῦθος τῷτο ἐν αἰτία γινέσθω, ἀλλ' εἰ μὴ ὀρθῶς λέγεται.

§. 17. Ἐν μὲν δὴ τῷτο κοινῇ ταῖς ἀρχαῖς προσῆκον, εἶναι τί πρῶτον. Ἐτερον δὲ, καὶ ἔκτιναι τὸ λόγον ποιὸν ἔχειν ἀναφορᾶς πρὸς τὸ ἐξ αὐτῷ ἀποβαῖνον. Εἰμὴ ἢ πρὸς ἄλλοτι, καθ' ἑαυτὸ πρῶτον ἔδεν. Εἰ δὲ τῷτο, κακείνο πάντως. Διαφοραὶ δὲ ἄρνητικαὶ ἀρχῶν τρεῖς, τὸ ἐξ αὐτῷ ἢ εἶναι, ἢ γινέσθω, ἢ γινώσκεισθω. (2) Καθ' ἑ αἰ μὲν ἀρχαὶ εἶναι λέγονται τῆς σιωπῆσεως, αἷς τὸ ὄν σὺνίεται, οἷον αἰ ἐν αὐτῷ. Αἰ δὲ ἄρνησεως, αἷς μὴ ὄν γίνυται, οἷον αἰ ἐκτὸς αὐτῷ, καὶ αἰ ἐπ' αὐτῷ, πλὴν τῆς αἷς μέρος, αὐτὴ γὰρ πῶς σιωπῆσεως. Καὶ ἐν αἷς αὐτό. Αἰ δὲ τῆς γνώσεως, αἷς ἀγνωστέον γινώσκεισθω. (3) Οὐδὲν δὲ πλέον ἔφασαν, καὶ οἱ εἰπόντες τὰς μὲν εἶναι ἀρχαῖς ἐσσίας, τὰς δὲ ὑπάρξεως, τὰς δὲ πύξεως, τὰς δὲ ἐπιστήμης. Οὐσίας μὲν ἢ ἀρχὴ αὐ εἶη, ἢ ὄθεντι πρῶτον ἔδεν· ὑπάρξεως δὲ ἢ ὄθεν γίνεται· πύξεως δὲ ἢ ὄθεν αὐτῆς τῷ παράγματος κινήσει πρῶτον, ἢ ὄθεν κάλλιον· ἐπιστήμης δὲ ἢ ὄθεν γινώσκεισθω. Ἐτε τῷ ἀρχῶν αἰ μὲν αἰτιωδῶς τὸ εἶναι τινὶ ὀπρῆσειν, οἷον ὄσαι ἐσσίας εἴρωται καὶ ὑπάρξεως. Αἰ δὲ ἀπλῶς ἔχουσι τὸ εἶναι πρότερον· ὡς αἰ ἀπλῶς

(1) Μισκφ. Δ'. (2) Μισκφ. Δ'. (3) §. 16.

ἀπλῶς τῆς τάξεως, οἷον ὁ ὄρθρος ἀρχὴ τῆς ἡμέρας· ἔ
 γὰρ ὀλοπελεῖ, ἀλλ' ἠγεῖται. Ἐξ ὧν δὲ τὸ εἶναι τινὶ ἢ
 γίνεσθαι, ταῦτα ἰδιαίτερον καλεῖται αἷτια. Γενικώτερον δὲ
 ἢ ἀρχὴ τῶν αἰτίων, πάντα γὰρ τὰ αἷτια ἀρχαί (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ ἀρχῶν τῶν καὶ τὸ γινώσκειν, ἔπειτα
 τῶν Κριτηρίων.

§. 1δ. Ἀρχῶν δὲ ἐσὼν καὶ τῶν καὶ γνώσιν λεγομένων
 (§. 1γ.) τοιαῦτα εἶναι ἀνάγκη καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν, ἀμέλει-
 τοι γνώσεις ἐκ γνώσεων. Οὐ γὰρ ἐκ τῆς παρ' ἡμῖν γνώ-
 σεως τὰ παρ' ἡμᾶς, ἔτε γρίσει, ἔτε σωθέσει, ὅτι μὴ
 καὶ τέλος εἶναι ὑφ' ἡμῶν. (§. 1β.) Ἄλλ' ἐθ' ἡμεῖς, ἢ ὁ
 εὖς ὁ ἐν ἡμῖν, μεταφυσικῶς δ' αὖ εἴποι τις τὸ ἀνάπαλιν,
 ὡς εἰρήσεται. Ὡς οὐδέσθαι ἢ καὶ τὸ γινώσκειν ἀρχὴ,
 γνώσις γνώσιν κύεσα, ἢ προτέρα τῶν ὑπερον. Καὶ ἢς μὴ
 προηγουμένης ἐκ αὐτῆς ἢ ἐξ αὐτῆς ἔφοιτο.

§. 1ε. Τῆς δὲ γνώσεως τριτῆς ὑποτιθεμένης τὸ εἶδος, καὶ
 ἢτοι ἐν ἀπλάϊς ὀπβολαῖς, ἢ ἐν σωθέσει, ἢ διαίρεσει,
 ἢ κατ' ὀπφορὰν θεωρημένης (2), τῆς ὀπθεσεί πῆ μὴ τῶν
 ἑτεροειδῶν ἀπὸς ἀλλήλας, πῆ δὲ καὶ τῶν εἶδει ἐνζομασίων,
 τὸ προγνωστέον αἰεὶ καὶ γνωειμώτερον, ἀρχὴ εἶναι τῶν ὑπε-
 ρον, καὶ τῶν ἢτων· ἐπεὶ τὸ μὴ φύσει, καὶ τῶν λόγων μᾶλλον
 ὀπτελεῖ γνωειμον, οἷα τὰ καθόλου. Τὸ δὲ ἡμῖν, καὶ τῆ
 αἰθῆσει, οἷα τὰ καθ' ἑκάστα. (καθ' αὐτὸ γὰρ τῶν μὴ
 καθόλου ἀπτεται νῦς, τῶν δ' ἀτόμων αἰθῆσεις· καὶ συμβε-
 βηκὸς δὲ πᾶντιον. Νοῶ γὰρ τὸν Σωκράτην, διότι αὐ-
 θρωπον. Αἰθαύομαί τε ἀνθρώπων, διότι τῶν Σωκράτους) τὸ
 μὴ καὶ τὸν λόγον, καὶ ἀπλῶς εἰρήθω γνωειμώτερον, τὸ δὲ

(1) Ἄεις. Μικρ. Δ'. (2) Λογικ.

ἢ τὴν αἰσθησιν, ἢ τὴν (1). Καὶ περὶ ἐκείνη μάλιστ' ἢ σκέψις γινέσθω.

§. 15'. Ἐν γὰρ μὲν ἐν ταῖς πρώταις ταῖς δούτεραις, καὶ ταύταις ταῖς τρίταις τῶν γνώσεων, ταῖς ἐπεροειδεῖς ταῖς ἐπεροειδέσι ἀδρατιθέμενοι, ἀρχαὶ εἶναι τὰς πρωτοταγεῖς λέγουμεν· οἷον τὰς μὲν ἀπλᾶς ἐπιβολὰς τῶν ὑποφάσεων, τὰς δὲ, τῶν συμπρασμάτων, ἀμέσως. Ἀποφαίνεσθαι γὰρ μηδὲν προσενδυμῆσθαι ἀδύνατον, ὥσπερ δὴ καὶ ὑπεδεικνύεται μὴ προαποφωλυμένους. Διὸ δὴ καὶ τὸν Νεώτερον (2) ἀποδεχόμεθα, ἐν εἰς τῶν αἰσθησῶν τῶν ἰδεῶν (ὡς ἐκεῖνος φησὶν) ἢ τοὶ τῶν ἐννοιῶν, τῆς καὶ τὸν ἐν ἡμῖν ἔχον δύναμιν, τὴν ἀδρατιθεῖσαν ἐπιλογίζεσθαι παραινέει, ἢ τῆς ἐν ἐκάστῳ γνώσεως τὸ μέγεθος τῆς ἐκείνων πληθύνει, καὶ γὰρ τῆς ἀποφωλυτικῆς ἀναμνήσει (οἷον εἰπεῖν Πλατωνικῶς τῆς ψυχῆς τῶν πτεράματι) καὶ μὴ καὶ τῆς τῶν λόγων ὀξύτητι, ἐν συνθέσει ἀνάλογον ὑποφαίνεται. Δέον ἐπεὶ μὲν τῶν ἠθῶν (Οἰνοπίδης αὖ ἐφίση τῶν εἰδήσει) πλεῖστα ἐναποκείμενα, παρῆναι δὲ ἐξ ἐπιπέδου τῆς ἀναμνήσει ἐν δέοντι χορηγούμενα, προσεῖναι δὲ καὶ τὸ τῆς ἀγχινοίας γοργόν, εἰ μέλλοι τις καὶ σκοπὸν περὶ ὅτι κεν κείνην, ἢ εἰσβάλλειν δὲ ὅπως τὸ συμβαῖνον ταῖς κείνοις.

Περὶ τῆς καὶ τὰς ἐπιμοίας Ἀρχῆς.

§. 17'. Ἐν εἶδει δὲ καὶ ἐννοιῶν ἐπιμοίᾳ εἰσὶ δρατιθεῖσαι ἀρχαί, ἢ ὑποφάσεις ὑποφάσεων, καὶ ἀποδείξεις ἀποδείξεων. Καὶ Α'. ἀρχικαὶ μὲν ἐννοιῶν εἰσὶν αἱ καθόλου, αἱ δὲ μᾶλλον, καὶ ἀρχικώτεραι· (3) οἷον ἢ ἀνθρώπου τῆς τῆς Σωκράτους, κακείνης ἢ τῆς ζωῆς, ἢ ἀπλᾶς ἐξ ὧν τὸ βάθος τῆς ἐννοίας ἀναγκαστικῶς (4) συνίσταται. Καί γὰρ διλόγως. Ἀπλῆστεραι γὰρ τὸ εἶναι, ἢ τὰς ἐξ αὐτῶν γινώσκουσαι.

(1) Ἄεις. Μιτ. Δ'. (2) Λάμπρι βιβλ. δ'. περὶ Νῦ Κεφ. γ'.
(3) Μιτ. Δ'. (4) Λεγν.

σαι, εἰσὶ καὶ πρότεραι πρὸς ἀντίληψιν. Σχολῆ γὰρ αὐ εἰ-
 δεῖν τί κύκλος, ὅς μὴ τί χῆμα πρότερον, καὶ τί ἐπίπε-
 δον, καὶ τί καμπύλη φθάσας ἐνόησε. Διὸ καὶ τὰ θρησκώτατα
 γνωριμώτατα, καὶ ὁρισμῶν ἔτ' ἐπιδεκτὰ, ἔτ' ἐπιδεῖ.

§. 18. Β'. δὲ καὶ τὸ συμβεβηκὸς τῶ ὅλα πρότερον γινώ-
 σκεσθαι πέφυκε. Νοήσεις δὲ ὅλον τὸ συγκεκριμένον (1) οἶον
 τὸ μουσικόν, τῶ μουσικῷ ἀνθρώπῳ· ἔ γὰρ ἔσαι ὁ λόγος
 αὐτοῦ τῶ μέλους. Πῶς γὰρ εὐὶ τὸν μουσικὸν ἀνασκεψάσθαι
 ὅλας, μὴ προσεκεμμένον περὶ τῆς καὶ τινὶ μουσικῷ ἕξεως.
 Καὶ τοι ἐκ ἐνδέχεται μουσικὸν εἶναι, μὴ ὄντος μουσικῷ τι-
 νός. Ἀλλὰ γὰρ ἐκ ἐνδέχεται ἐδὲ μουσικὸν τινὰ νοηθῆναι,
 μὴ προσεκεμμένον τῶ μουσικῷ. Καὶ ὁ πρότερός ἐν ταῖσι
 τῆ καταβολῇ οὕτω φάναι τῆ καθ' ἑαυτῶσιν, καθυστερεῖ
 τῆ ἐπιβολῇ τῆ καὶ τινὶ γνώσει. (2)

§. 19. Γ'. Πρότερον εἰσὶ γνωσκόμενα καὶ τὰ τῆ πρότε-
 ρων πάθη, οἶον εὐθύτης λειότητες. Τὸ μὴ γὰρ γραμμῆς
 καθ' αὐτὴν πάθος, τὸ δὲ ἐπιφανείας. Προτέρα δὲ πάντως
 ἢ γραμμῆ, ὅτι καὶ ἔπεται. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ ἢ
 ταυτότης ἢ γείται νομμένη τῆς ἑτερότητας, καὶ ἢ εὐότης τῆς
 διαιρέσεως. Τὰ μὲν γὰρ τῶ εὐός εἰσὶ πάθη, τὰ δὲ τῶ
 αἰεθμῶ. (3)

Θεώρημα Α'.

§. 20. „ Ἀρχὴ ἢ ἀνωτάτη τῶ καθ' ἀπλῶν ἐπιβολῶν
 „ γνώσεων, ὅστις ἢ τῶ ὄντος, ἢ ὄν, εὐότης.

Τῶν γὰρ καὶ τῶς ἀπλῶς ἐπιβολῶν γνώσεων ἀρχαιότε-
 ραι εἰσὶν αἱ θρησκώτεραι καὶ ἀπλῆστεραι (§. 17.) Καὶ τὰ-
 γο συμβεβηκότες τῶ ὅλα (§. 18.) καὶ τὰ τῶ πρότερον
 πάθη. (§. 19.) Ἀλλαιὶ ἢ τῶ ὄντος, ἢ ὄν, εὐότης,
 καὶ τῶ θρησκώτατων ὑπερελέγεται (4). Ὅτι γὰρ ἐῖ ἢ ἡσία,
 καὶ ἔτι ὁπότε τῶ περὶ τῶν ἡσίων ἀπ' αὐτῶσιν εἶναι, καὶ
 φρός

(1) Ληγα.

(2) Μισφ. Δ'.

(3) Ληγα.

(4) Ληγα.

πρὸς αὐτὴν νοεῖται καὶ λέγεται. Καὶ παῦ ἀπλῶς, ὃ μὴ ἢ μηδὲ. Ἡγεῖται γὰρ καὶ συμβεβηκότος παντός, καὶ πάσης, καὶ αὐτῆς πάντως, ἢ τοιαῦτα, τὰ εἶναι ὅπως ἔν μεταχόντων. Ἀρχὴ ἄρα ἢ πρωτίτη κτ. Ο. Ε. Δ.

Πόρισμα.

§. κ α. **Ε**πειδὴ τοίνυν τὸ ὑπὲρ ἅπαντα τεταγμένον καὶ ἁβητικώτατον ὄν, ἢ ὄν, τὸ καὶ ἀπλῶς ἐπιβολῆς πρωτίτου ὄντος, καὶ ἀειδηλότατον τῆς αὐτῆς εἶναι, ὡς αὐτὸ οὐκ ἐπιδράξαιτο. Ὡστε μοι καὶ ἀπαρτίζουσιν εἰκασίαι δοκεῖν, τῆς ὀρισμὸν ἀποδοῦναι βιαζομένης τῆς ὄντος, καὶ ἀπλήσια πάθει τοῖς δι' ἀμυδρῆς φλογίαι ἐμφανίζουσιν οἰομήτοις τὸ ἀφ' ἡλίου εἰλικρινῶς πεμπόμενον σέλας τὸ φανώτατον. Εἴ τι γὰρ αὐτὸ προτεθῆ νοεραῖς ἐμφάσει τυπέμενον, τῆς τοι πρὸ παντός ἢ ὄν παρίσταται. Καὶν σερήσεις τύχουσι, καὶν ἀποφάσεις τὰ νοῦμα, αἰεὶ καὶ τέτοις ἡγεμονίαις προσεπαυγάσει, ἢ ἁπλῶς πάντων, καὶ ὑπὲρ ἅπαντα τῆς ὄντος εἴνοια, ἢ σερήσεις, ἢ ἀποφάσεις ἐκείναι εἰσίν. (1)

Θεώρημα Β'.

§. κ β. **Η** τῆς ὄντος γνώσις ἀπλῶς ἢ ὄν, καὶ πασῶν ἢ τῆς μὴ καθ' ἀπλῶς ἐπιβολῆς γνώσεων, ἀρχὴ ὄντος. Ἀρχαὶ γὰρ τῆς συμπερασμάτων αἱ ἀποφάσεις, τῆς δὲ ἀποφάσεων αἱ καὶ ἀπλῶς ἐπιβολῆς ἀντιλήψεις. (§. 15'.) Ἀρχὴ δὲ ἢ τῆς ὄντος τῆς καὶ ἀπλῶς ἐπιβολῆς γνώσεων ἀπασῶν. (§. κ'.) Ἀρα ἢ τῆς ὄντος γνώσις κτ. Ο. Ε. Δ.

Περὶ

(1) Λογικα.

Περὶ τῆς ἐν Ἀποφάσει Ἀρχῆς.

δ. κγ'. **Α**λλὰ καὶ ἀρχικότεραι εἰσὶν ἀποφάσεις ἀποφαινεῶν, ἄλλαι ἄλλων· οἷον αἱ μὲν ἐποπτικῶς, ἢ ἐννοηματικῶς, τοιαῦται τῶν ἁ' μέσων, ὧν τὰς μὲν πρώτας καὶ ἀξιωματικὰς καλεῖται, τὰς δευτέρας δὲ θεωρήματα. Ἔστιν ἐν ἐποπτικῇ (καλεῖται γὰρ ἔτι ἀδαφόρως καὶ ἢ ἐννοηματικῇ, τῆς μεταξὺ τῶν ἰδιαίτερον ἐποπτικῶν, καὶ τῶν ἐννοηματικῶν διακρίσεως, περὶ ἧς ἐν τῇ Λογικῇ, ὡς μηδὲν σωτηρίας ἐπὶ τῷ παρόντος ἀμελεμένης.) ἀποφάσεις, ἐν συλλήσει μὲν ἧς καὶ τῆς ἀποκειμένης ἐννοίας, κατηγορεῖται ἢ ἀμέσως πρότερα (δ. ιζ'), οἷον ἢ Σωκράτης ἐστὶν ἀνθρώπος. Ἐν διαίρει δὲ, ἧς τῆς ἀποκειμένης ἐννοίας ἀποδείκνυται, ἢ τῇ ἀμέσως πρότερα ἀντικειμένη, οἷον ἢ ἀνθρώπος ἐκ ἔστιν ἀλογος. Ἡ δὲ κλήσις αὐταῖς παρανομιῶν, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἀποκειμένῃ τὸν κατηγορούμενον ὄρον, οἰκείως ἔχοντα, ἢ μὴ, καθαρῶς ἐποπταίεσθαι. Ἀποφάσεις δὲ ἁ' μέσων καὶ συλλήσει, ἢ διαίρει, εἴθε τῇ ἀποκειμένη ἐννοίᾳ ἢ πρότερα μὲν, ἔμμεσος δὲ, καὶ πόρρωτέρω, ἁ' καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως ἐπιπλέκεται· οἷον Σωκράτης ἐστὶ ζῶν, Σωκράτης ἐκ ἔστιν ἀλογος. Αἱ μὲν ἐν ἐποπτικῇ εἰδὲ δείξεως εἰσι χηρίζουσαι (καὶ τοὶ ἄλλως ἀποδεικτικαὶ καὶ αὐταὶ ἁ' πρότερας εἶσαι, ὡς ἐξῆς δῆλον εἶσαι.) καὶ γὰρ τοῖς πᾶσιν ἠξίωονται. Αἱ δὲ ἁ' μέσων καὶ θεωρηματικαὶ ἀκύνουσαι, καὶ δεῖξιν τὴν ἁ' τῶν ἐποπτικῶν ἐπιδέχονται. Προκειμένης τοίνυν ἀποφάσεως ἐν συλλήσει, τῆς ἁ' μέσων, ὅτι Σωκράτης ἐστὶ ζῶν, εἶξαι τὴν ἀπὸ δεῖξιν ἀπεδείξαι ἁ' μέσων τῶν ἀνθρώπων, ἐποπτικῶς δύο προταξάμενης, τὴν μὲν, ὅτι Σωκράτης ἐστὶν ἀνθρώπος, τὴν δὲ ὅτι ἀνθρώπος ζῶν. Προκειμένης δὲ ἀποφάσεως ἐν διαίρει τῆς ἁ' μέσων, ὅτι Σωκράτης ἐκ ἔστιν ἀλογος, μέσων τῶν αὐτῶν χηρισμένων, εἶξαι τὴν κατασκευῆν πορίσασθαι δι' ἐποπτικῶν αὐτῶν δύο, τῆς μὲν, Σωκράτης ἐστὶν ἀνθρώπος, τῆς δὲ ὁ ἀνθρώπος ἐκ ἔστιν ἀλογος. Ἐφ' οἷς σημειωτέον, ὅτι καὶ ἁ' πλειόνων παρεμπιπτασῶν, δεῖσαι πολλάκις ἡμῖν ἐπὶ ταῖς ἐποπτικῶν ἀνάγειται, ἐν αἷς τὰ τῆς ἀποφαι-

δει-

δείξεως, ὡς ἐν ἀρχαῖς ἴσεται· ὁ μάλιστα συμβαίνειν εἰω-
θεον, ἐπειδὴ ἢ ἐμμέσως προσηγμένη εἴη, τῆς ὑποκει-
μένης καὶ θέσει, ἢ ἀρσιν, ἢ πλείονων κατηγορεῖται.

§. κδ. Ἄξιον δὲ ἐν τέτοις ἔξιν ἐπισῆσαι, ὅτι πολλαῖς
ἔξιν ἐντυγχάνειν τῷ καὶ ὑποφύσιν γνώσεων, ἃς καὶ ἐπο-
πτικὰς ἔσας, καὶ μὲν ἐν τῷ ἢ μέσῳ, ἢ μέσων, ἢ τε
ταῖς ἀρχαῖς ἐν συγκαταλέγειν, καὶ ταῖς ἐκ τῷ ἀρχῶν.
Ταῦτα γὰρ καὶ ἀξιώματα ἀποκαλεῖν ἀξιῶμα, ἢ τε θεωρή-
ματα· τῷ γὰρ ὄντι κατέτερον εἰσίν. Οὐδὲ γὰρ καὶ τὰς ἀ-
μέσως ἠγεμενάς ἐνοίας κατηγορεῖσιν, καὶ τὰς ἐμμέσως,
ταυτα δὲ τίνα, ὧν ἀμήχανον ἔξιν ἀρεθεῖν τὸ μέσον τῆς
συναφείας, ἢ ἠεζέξεως. Ἐπολήσεις αὐτὴς τὰς ταυτα,
ἢ δόξας, ἢ τί τινα καλέσειον· οἷον φέρω (φησὶν ὁ Ἄγ-
γλος Μεταφυσικός (1)) ἐνοίαν τῷ σώματος πάνυ σαφῆ,
φέρω δὲ καὶ τῆς νοήσεως. Ἀλλά τίς ἐμοί, τέτων μεταξὺ,
ἐνοία ὑπεσιν ὑδεμία, δι ἢς τῷ καὶ τὸ νοεῖν ἐνέργειαν τῆ
σωματικῆ φύσει συναφαιμι, ἢ ταυτης ὑποξέξαιμι. Ἄλ-
λά τῷ μὲν ἡμῖν φυλακτέον ἔσως ἔχειν ἠγεῖθαι, οἷα τῷ
Ἄγγλῳ Φιλοσόφῳ ὑπεῖληπται· ταυτα γὰρ ἐν ἀμφισβη-
σίμοις τάττει τῆς λογικῆς ψυχῆς τὸ αὔλον, ὃ καὶ ὁ φιλό-
σοφος λόγος οἷδε προσηγείον· ἢ χάειν δὲ εἴρηται, ἀλη-
θεύει πάντα· δῆλον δὲ καὶ ἐκ ταυτη, ὅπερ αὐτὸς ἐκεῖ-
νος (2) προσέθετο, ὅτι πᾶσι μὲν ληπτόν καὶ ζωστόν τί-
ποτε βέλεται προσηγείον τὸ συνεξισῆθαι κύκλῳ πῆ-
γανον· μέσον δὲ τι, ὃ περ καὶ ἀποδειχθεῖν τῷ τῷ κύ-
κλῳ ἴσον εἶναι τῷ τῷ πῆ-γανον, καὶ εὑρηται τινὶ ὅλων
ἔσως καὶ νῦν, ἢ τε τυχόν ἀρεθεῖσεται. Πῶς ἔξ; εἰ τὰς εἰς
ἐαυτὰς ἐπανίστας καμπύλας, ἀνδρωτύπας εἶναι ἐπ' ἀκει-
βὲς τῷ Νόθῳ ἀποδέδεικται; (3) Χρὴ τοίνυν ἐπὶ τῷ ἔ-
σως ἔχουσῶν ἀποφανῶσιν, τὸν εἰκότα λόγον θερεθεῖν, καὶ
ὃς αὐτὸ ἀποξήσει τῷ ἀντικειμένῳ τῷ ἑτέρῳ ἀπὸ τῆς ἐ-
τήρας

(1) Λόκ. πει Νῦ Βιβλ. δ΄. Κεφ. γ΄.

(2) Λόκ. ἐξτα ἀνωτέρω.

(3) Ὁρα Γενεῖσ. λογικητικῆς Κεφ. β΄. §. β΄. Βιβλ. ε΄.

πράς ἀναπείσαι προσέδαι δόξαν. Τὰ δὲ λόγῳ ἔδ' ἄχει
τὰ εἰκότος γὰρ ὀπιζώσκοντος, ἐπέχειν, ὡς εἰ καὶ περὶ ἀει-
θμῆ τῆς ψάμμε μορίων, ἢ ἀσέρων ζήτησις ἀρῆκετο, πό-
τερον περὶ τὸς τυχαίαι, ἢ ἀρτίος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ταύ-
τηγε διωρίδω.

§. κ ε'. Ἡμῶν δὲ τῆς μὲν ἐν ταῖς ἀποφαντικαῖς γνώσε-
σιν ἀρχικῶν ἔσῶν, τῆς δ' ἐξ ἐκείνων ποριζομένων τὸ γνώ-
εμον (§. κ γ'.) ἴτεον καὶ προσωτέρω, καὶ ζητητέον, εἴτις
ἔστιν ἀποφανσις, καὶ τῆς ἀρχικῶν αὐτῆς ἀρχικωτάτη, ταυ-
τὸν εἰπεῖν, ἀπασῶν ἀρωτίση. Ἀπταισος μὲν ὡς εἰκὸς
καθ' ἑαυτῷ, ἀναπόδεικτος δὲ, καὶ ἀπὸ ἄλλης οἴασῶν ἀνε-
ξάρτητος, καὶ τοιαύτη ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀρὸς βῶ, οἴα ἀρὸς λυ-
δίον λίθον πᾶσαν γνώσιν ἀποφαντικῶν, καὶ τε τῆς ἐπο-
πτικῶν ἢ, καὶ τε καὶ τῆς ὑπ' ἐκείναις θεωρηματικῶν, ὁπῶς
ποτε περὶ τὸ ἀληθεῖν ἢ ψεύδεσθαι ἔχει δοκιμάζεσθαι.
Εἴτα καὶ εἴτις καὶ περὶ τὰ μὴ ἀποδεικτὰ ἐν ἀβεβαιότητι
(§. κ δ'.) κωνῶν ὑπεσιν, ὑφ' ἧ ὀδηγμενύοις, εἰ μὴ τέ-
λεον, ὡς ἐνὶ ἔγγισα γὰρ γίνεσθαι συμβαίνει, τῆς καὶ τὰς
δόξας ὀρθότητος. Περὶ δὴ τῶν καὶ ταῖς λογικαῖς μεθό-
δοις, ὡς ἐν τύπῳ ἡμῶν τὰ ὀπιβάλλοσθα εἴρηται. „ Ἐπεὶ
„ δὲ ἀρσῆκει τὸν μάλισα γνωρίζοντε περὶ ἕκαστον γῆσος
„ ἔχειν λέγειν τὰς βεβαιωτάτας ἀρχὰς τὰ ἀράγματος, ὡ-
„ σε καὶ τὸν περὶ τῆς ὄντων, ἢ ὄντα, τὰς πάντων βεβαιο-
„ τάτας, ἀναγκαῖον ἡγάμεσθα καὶ τῶν τῶν περὶ ὀκείνων
„ λόγον ἀναλαβεῖν ἀπειβέστρον.

Θεώρημα Γ'.

§. κ ε'. „ **Ε**στιτις γνώσις ἀποφαντικῆ, ἀρχικωτέρη ἔσῶ
„ τῆς ἐποπτικῶν ἀποφανσιῶν.

Ταῖς γὰρ ἐποπτικαῖς πολλαῖς τε ἔσῶις, καὶ εἶδει ἡρε-
ρέσῶις, κοινὸν τὸ εἶναι ἀποδεικτικὰς τῆς θεωρηματικῶν.
(§. κ γ'.). Τῆτο δὲ ἀρα αὐταῖς ἐσ γῆσι ἀρσῆκει, ἔσ-
τινα καθόλου λόγῳ, ὅς κοινῆ πᾶσι, ἀπὸ γῆσος ἐσθερεῖ-
ται. Ὁ δὲ λόγος ἔστος, ἢ μὲσ ἀποφανσιῶν γῆσος, ἀποφαν-
τικῆ